

نظور افکار
حجبت امتیاز و تفریق
فرهبت بانوسان

Բաղադրար .

ՍԱՀԻՔԻ ԻՄՔԻՆԱԶ ԿԱՐԷՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

43. Գ ՃԵՄԱԶԻԼ ԷՎԷԼ Զ

մանը թիճաթեթ ու ֆինէլէրի ինթիւս-
ճաթը իշխւն, մերի օրմանլաբընտան քէ-
սիլէն աղաճլար հադդընտա միւֆրէ-
աաթըլլ պիր սթաթիսթիզ թանլիմինէ
Օրման վէ Մէաթին տալիլէսինճէ իշթի-
զալ օլունմադտա տըր։ Պու սթաթիս-
թիզ Օամանլը սէֆայինի թիւճաթարինէ
սինլին թէվէտալիլ իշխւն թէտդիզ օ-
լունմադտա օլան ումումլի պիր բլանա
միւթճաթիզ լիմի։

Գաղղական խմբին կարի յառաջ
դեմ Հայկական խմբին բազմալիսատ դ-
րասանները քաջալերելն մեր սեպո
պարտաւորութիւնը պէտք էր ըլլա

Տուեաւնու Ուսումնական խաւրէ մէկ
լիսինստէ Ալմանսալը տաեինլէր վէքի
օլտուղու հալտէ , կէշէնտէ իսթիֆա ի

Պու. քէրրէ շէրէֆատըր օլան պի
իրատէյի Սէնիեէ ահքեամընճա, Օա

Թիրան գաղափրնա թապի, Արպոն
գարիեէի իպրանիմ Մէհէմէտ մօլ
պէյ նամ քիմէմէնին աղբընա խէվֆէ
կէէրէք. պիը պալիմ իլէ բէտէր վ
հէմլիբէնին տարպ ու ճէրհ կլէմիշ վ
իքրիտէ, միւթէտիթէն վէֆաթ իմ
միյէր տիր :

Արդ, բարեկամս, որչափ ցաւալի է որ կարգ մը սինդրոններ սուտ ու պատիր տեղեկութեամբ զինեալ՝ կրօն. Պատկառելի ժողովոյ թանկագին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն. մինչ սա ուշադրութիւն պէտք էր դարձնել ի մասին այն անարժան քահանայից, որոնց տրպարն կը գտնուի հոս և որ կ'ապրի արձակ համարձակ՝ առանց նոյն իսկ դոյզն ինչ հարցաքննութեան, ի շնորհս իւր նմանեաց, թէ և աշխարհական, նա մասնաւորապէս առաջ. տեղապահ Տրապիզոնի. վասն այսորիկ միմիայն վկայ կը ներկայացնեն զԳերապատիւ Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, որ իւր սովորական հետաքրքիր բնաւորութեամբ յաշտեցաւ խելամուտ ըլլալ եպիսկոպոս լեւոնեացի մեր քահանային:

Իսկ դուք, հոգեւոր հայր եղիշէ, մի՛ դադարէք, և Ս. Աւետարանի ճշմարիտ սկզբունքները ամենայն ուրեք հնչեցուցէք, բացատրեցէք կրօնի միմիայն հանգամանքը, անվատ քարոզեցէք Ձեր լեզուի ազդեցութեամբ Ձեզ յատուկ ոճով հաւատարմ փոխարար զգացումները, և մի՛ ջանաք երբեք դուք զՁեզ պատու պանել և արդարացի, զի ճշմարտութիւն մը կը պաշտպանի միշտ մինչև անգամ ինչ նման հեռաւոր ծանօթներով:

Առ. Պ. «Շոգէգրիշ»
Այս երկրորդ անգամ է որ «Շոգէգրիշ» ստորագրութեամբ և «Թատերական ջրոնիկ» վերնագրով յօդուած մի կը կարդամք «Հայրենիք» օրաթերթին մէջ:

Մեր Պ. «Շոգէգրիշ»-ը, որ լաւ կը կը ճանաչամ իւր մերթ սահուն և մերթ խրթին... ոճով, այլ երբ այս վերջին «Թատերական» ինչ յետագայ տողերը կարգացի և բնաւ իմաստ մը չկրցի հանել, այս, ո՛չ միայն ես, այլ և բոլոր անոնք՝ որք կարդացին...

«... Ամենքն աւելի թատերագէտ ծրանաւոր մէջ այսօր թատրոնը, գրականութեան նման, նորէն հիւանդութեան մէջ կը թաղուի. ամենքն գեղեցիկ խաղերը Բարից այսօր իրենց մասնաւորութեանց մէջ գեղեցիկ են. իսկ նիւթը, իրապաշտութիւնը թատրոնին մէջ այլ և «Ազատ թատրոն» մը բացուեցաւ՝ ուր ժողովրդին հասկնելու կուզեն թէ ինչ են իրենց թուրքաւորութիւնը պրկումները...»

Ինչ ըսել կուզէք Պ. Շոգէգրիշ. արդեօք — ինչպէս որ ըսած էք — թէ «Մեանկան էֆիւն իւր դէմքը ներկե-

լու չիչերուն քով ուրիշ չիչեր ալ կը գործածէ. այս վերջին չիչերն ալ կը ներկեն իւր դէմքը կամ կարմիր, միայն թէ ասոնց պարունակութիւնը երեսը չըսուի...» այս տողերը զրաժ ժամանակիդ այս վերջին չիչերը ձեր բերանը լեցուցին... Պ. Շոգէգրիշ... չեմ գիտեր ինչ պնդէս կերելի, Եւ չազնիւ փոխանակ Ձեր զրքին հանդիպելու ուղղակի... Ձեր գլխուն հանդիպած կերելի... և ուրեմն պէտք է կոչուի «Շոգէգրիշ»... Կարգաւոր Պ. Շոգէգրիշ, անգամ մ'ալ այսքան խրթին և այսքան անհասկնալի տողեր չը յաւարդեք...

Թ.Ա.Գ.Ի.ՈՐ

ԼԷԹԱՅԻՑ

Գաւոր քեօյ վարձը իսկէտի դահլէսանէնտէ լեթ միւսիւ օրնուրիշ, վարձարան չըգանարը թէտղըք իթիւրէրի սրբատա, տօգթէր... Ինչ տարի վարձարան չըգտըղըք կէօրէրէք, պիւրի տիկէրէնէ տէտի,

— Ես հոս, տօգթէր... անպաքիմէ կէլիտիւր:

— Բիմ պիւրի հանկը զէնկին հասթալանմը տըր:

— Ինչէ պէնտէ օնու տիւրիւնիւնուրմ քի, զէնկինէրաէն քիմ վար խասթա:

— Ատամ, նէ՛ մէրաք խոնօրսուն, քիմէ կէլմիշ օրնուրիշու հէլպէթ եսքիւրէն գարուսունտա օգուրուգ:

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱ

Բէթրապուրի 3 դեկտ. — Ֆինլանտա վիլանէթինտէն պուրտայ իւրաճը, բէք ազ միւտտէթ իշին թահթը մէջնուրիւնէթէ ալընմը տըր:

Բէթրապուրի խաղէրի պէլէտիւնէսի, պիւր միւնտ բուա (12 պուրտա օգկա տըր) պուրտայ թէտարիք իթմիշ տիւր: Բարիս 3. — Էս համը օսմանինէ թէրադգրէնէ մէլէնալ տըր:

Մէլէրի մէպուսան, միւսթէմիլքեաթ պիւնտէսինի թէմադլա գապուլ վէ թատիք իթմիշ տիւր:

Մատա 2. — Լիւրակի մուհաթէմէսինտէ, միւտտաթի ումուրի Ատանիակա իլէ տօգուգ նէթէր եէրիլ իուէնասընը պէրաէթի զիմէթլէրին վէ Լիւրակի հազգընտա քիւրէք վէ Ապալուրահման հազգընտա խաթմ ճէգաթընը թալէպ իթմիշ տիւր:

Վիլենա 3. — Մաճարիսթան մէպուսան էնմիւնէն, հարպիւնէնէգաթէթինէ իրալ օրնուսն էվրագա, նէղարէթի միւլարիլէնէն Մաճարահա ճէգապ իթմիշ տիւր:

մէկէ մէկուր օրտուղունա տայիլ վազը օլան պիւր թէքիլի գապուլ վէ թատիք իթմիշ տիւր:

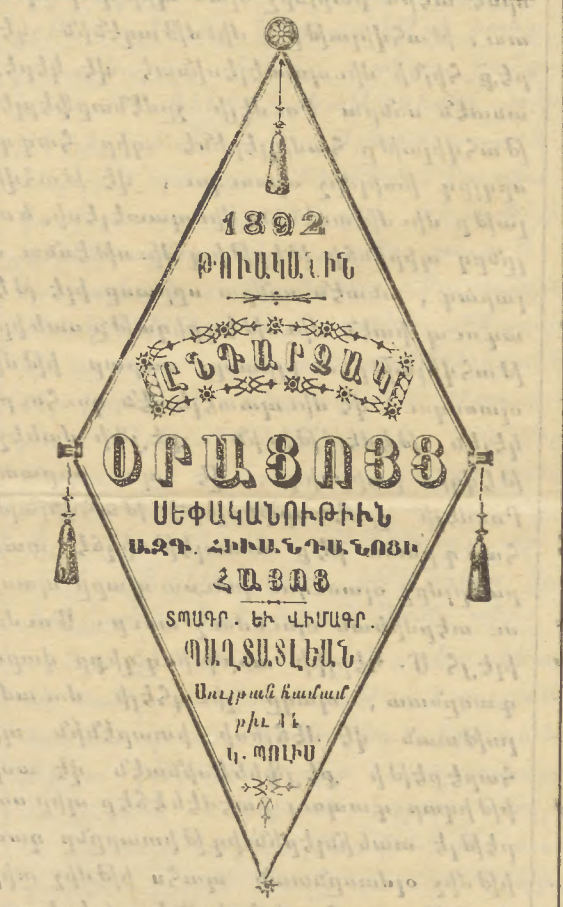
Պօսնա վիլանէթի հարպիւնէ պիւնտէսի տարի գապուլ օրնուրիշ տուր: Ավաթրիա մէպուսան էնմիւնէնտէ, հարպիւնէ պիւնտէսի միւլագաթէ օրնուտուղու էսնտա, հարպիւնէ նազընը խրտէթի ասթէրիւնէն իթիլ վէ եսթուր ինչ սէնէ տէվամ իտիւլ իթմէմէսինէ տայիլ պիւր թէլ վիլմէնէնէնի, վէ պու խուսուսուն էվվէլ էմրաթէ մէկուր իթմիլիլի պէնան իլլէմէսի խաղէրի օլ պապուլ միւլագաթէրաթա իթմիշ տիւր:

Հարպիւնէ պիւնտէսինի միւլագաթէրաթի էսնտա, ճէրահը մէկուր միւլալիմ Տօգթ. Պիւրթ, օրնուրիշ սօնրա էվրագապա պիւր միւլագաթէրաթէ հուր իտէնէք օլուր իտէ, գուրուրիւր բէք ուզազ մէսաթաթտան ասթէրիլէրի ճէրահտար իտէնէկի ճիլէթիլ, մէմըուհիլէնէն էլէտար խասթալանէլէրիւնէ նազլի իշին, արապալարա իւրաճմ կէօրիւնէնէկի օրէրէքա պուրնուրիշու պէնան իթմիշ տիւր:

Ա.Գ.Ի.

Կէտիլ-Բաշայի Ազգ. երկեսու վարձիւրան ըստ նորոգ կարգադրութեան պիւրի վերաբացուի յառաջիկայ երկուշաբթի օր (նոյ. 27). Ուստի կը հրաւիրուի ծնողք կամ պաշտպանը, որպէս զի մինչ նոյն օր առաւօտներն մինչև ժամ 4 քան ի խորհրդարան և ստանան կանխաւ հարկ եղած մը տից տոմս:

1891 Նոյ. 18. Կէտիլ-Բաշա

Կը գտնուի բոլոր գրաւմանաւ քով, զին 3 շրշ:

Ի. Ա. Ն.

1881 թարիխինտէ բէտէրիմ Պետրոս էֆ. Բօյաեանն իւր իրա իթմիլի թէլ գաթէս մաքինաւ, 1 նիւմէրտան 20 նիւմէրտա գաւար, վէ կիւնտէ 50 մէթրտան 80 մէթրտա գաւար եայլնըզ իթիւր առամ իլէ, գօլաճա չըգարընը օրտուղու հալտէ, մէկքիւր մաքինա իթմիլիւր իլէ պէրապէր Ֆիլիւրիս իտիւլէնէկինտէ, թալիլէրին Ստարաթ խաննտա 28 նիւմէրտա Օգսէն էֆ. Բօյաեանն միւլագաթ իլլէմէլէրի իրան օրնուր:

ՍՄԱՐԱՖԻՅԵՆ

ԳԱԼԱՐԱ ՊՈՐՍՈՐ

1891 Նոյ. 23. Գաթ 5

Կահ. Ում. միւլագաթէ. սէրի 8	
Տիւն ազլամ գալիւնտը.	19 14
Պու սապահ ալընտը.	19 9
Կն երեսէք Ֆիլիւրի.	19 19 1/2
Կն ալընտ Ֆիլիւրի.	19 11
Սէրի Ա. Ի. Լ.	43 3/8
Պէ.	25
Սէ.	17 3/8
Թալիլիւրի Օսմանիէ.	72 15
Կն երեսէք Ֆիլիւրի.	73 13
Կն ալընտ Ֆիլիւրի.	72 25
Թալիլիւրի	22
Շէմէնտըքիւր. Փր.	62 50
Օպիլիւրիս թրաւ. Ֆր.	505
Խաթիլան 8 կիւնէ. Լ. Օ.	300
Կ. 1 այա	475

ԱՅՍԻՆԱԼԱՐ

Խաթիլան պալիւնտը Ի. Լ.	4 35
Սաթիլիլէ ճէնէրալ.	4 12
Օթ. լանտ է վալէօր.	4 25
Գրէտի ճէնէրալ օթմ. Լ. Օ.	8 6
Թրաւիլայ.	5 90
Բէթի.	14 38

ԵՐԵՎԱՆԻ ՖՈՆՏՈՒԱՐԸ

Խաթիլան 8% Փր.	395
4%	425
Լօրիմ.	125

ԱԳՃԵ ՖԻՆԱՆՍԱԼԱՐ

Ում. լիւր. 100 զա. տան 7.2 ֓ր.	
Սիմ մէլիլիլէ.	107 20
Մէթալիլ.	98
Պէլիլ.	102
Ալիլ.	102 20
Ինկիլիլէ իրաւ.	110 10
Ֆրաւիլ.	87 30
Բօլ.	90
Գարապիլ գաթիլիլ.	9 32

ԳԱՄՊԻՈ

Լօնտրա.	109 25
Փարիս.	23 5
Ֆրաւիլ.	
Ֆիլիլ.	10 7 1/4
Մարգ.	

— Ե՛հ, խօսքն անգամ ընելն չարթէր, ճամբու ծախքի համար քանի մը հազար ոսկի միայն կար, կարեւոր թղթեր կար մէջը որոց մեծ պէտք ունիմ, խնդրեմ պարոն հարկաւոր տղան պանելոյ գիւղիկները աստ բերել տուր, թերեւ Տոկ մեռած չէ և այն աւազակապետին անունը մեզ կըսէ:

Չորս զինուոր հարկաւորապետին ուղեկցութեամբ գալիս սպասաւորն ու կառավարը անկիւնի մէջ մէկ լեւրին, նոյն միջոցին բօլիլն ալ գալով, իւր զինութիւններն սկսաւ, նախ և առաջ Մորիլի վէրքը բըննելով, յաջորդաբար թէ մահացու չէ. կառավարը մեռեր էր, իսկ Տոկ կուրծքէն լայն վէրք մը առած էր, սիրտը դեռ կը բարխէր:

— Տօգթէր ըսաւ մարգիլուհին անձկանօք. այս տղուն ապրելուն յոյս ունիմ:

— Բացորոշ վճիռ մը չեմ կրնար տալ, եթէ մինչև վաղն առաւօտ ապրի, կը յուսամ որ ազատի. բայց այս վիրաւորները պէտք է անմիջապէս տեղ մը փոխարկուի:

— Պարոն հարկաւորապետ, չնորձ ըրէք այս վիրաւորները Բէնիմա փողոց թիւ 32 ապարան փոխադրել տալ, առաւել այցեւորում ըսելով, փողոցի այցեւորում մը երկարեց հարկաւորապետին և եթէ ուրիշ հրաման մը չունէք յարեց, պիտի ազաւան իշխանագունին որ մինչև ապարան թեւն ինձ տալ բարեհաճի:

Հարկաւորապետը վարանեցաւ, մարգիլուհին հարկաւորապետին վարանումը նշմարելով հարցուց:

— Եթէ ուրիշ ձեւակերպութիւն մը կայ ըսէք ըստ ըրէք:

— Ներեցէք տիկին, դուք ազատ էք կրնաք մեկնել, իսկ գալով իշխանագունին պիտի ազաւան Նորին վանութեան որ մինչեւ կուսակալական պալատը գալ բարեհաճի, անդ Նորին վանք. Փոխ կուսակալ. Սըր Մորիլն պիտի ճանչնայ թէ նոյն իսկ Ատուլ իշխանագունն է իրեն այցելողն, այն առեւն ես ալ պատաթխանատուութենէ կազատիմ:

— Ինչ հարկ կայ, քանի որ ես կերաշխաւորեմ որ նոյն ինքն Պահարի իշխանին որդին Ատուլ իշխանագունն է:

— Կը հաւատամ մարգիլուհի, արդէն Նորին վանութեանը իւր անուան և Սըր Մորիլնէ ստորագրեալ բաց հրամանով մը ցոյց տուաւ ինձ, ուստի ապաւորու չունիմ թէ նոյն ինքն իշխանագունն է, սակայն պաշտօնիս մէջ չը թիրանտու համար իր լոկ ձեւակերպութիւն կը խնդրեմ որ մինչև ապարան ինձ հետեւելու չնորձ ընէ:

— Ձերկարեք պարոն ըսաւ իշխանագունը հետեւէ ինձ, ապարան կըլթամ:

Հարկաւորապետն խոնարհութիւն մը ընելով առաջ անցաւ ապարանով իւր տանա-

պետին որ վիրաւորներն մարգիլուհոյն ապարանը փոխադրել տայ:

Մարգիլուհին պահ մը իշխանագունին հետեւի խորհեցաւ, սակայն ետ կեցաւ իւր խորհուրդը գործադրելէ. մտածելով որ այս ընթացքը հազար անաւակ մեկնութեանց պատճառ պիտի ըլլար, ուստի վիրաւորնց հետ ապարանը վերադարձաւ:

Իշխանագունը հարկաւորապետին հետ կուսակալական պալատն վերադառնալով, բարապետի մը իւր անունը տուաւ և հրամանեց որ Սըր Մորիլն իմացնէ թէ վայրկեան մը զինքը տեսնել կուզէ:

Բարապետը Ատուլ իշխանագունին անունը լսելով և այնպիսի բարձրաստիճան անձ մը գիշերապահ հարկաւորապետի մը հետ տեսնելուն զարմացած ըսաւ:

— Ձեր վանութիւնը չը հաճիր անձամբ վեր ելնել:

— Ոչ, իմ կողմէս ազաւանեցէք Նորին վանութեան որ վայրկեան մը վար իմնալու չնորձ ընէ:

Բարապետը խոնարհելով Փոխ կուսակալին իմաց տալ գնաց, երկու վայրկեան վերջ Սըր Մորիլն երեւաց և փափուկ դիմօք իշխանագունին դիմելով, մտերմաբար ըսաւ:

— Իշխանագուն, կարծէի թէ վաղուց մեկնած էիք, ինչ ունիք, ձեզ այլալոյս կը տեսնեմ:

— Խնդրեմ տէր, ըսէք այս պարոն հարկաւորապետին որ ես նոյն ինքն Ատուլ իշխանագունն եմ թէ ժամ մը առաջ հոս կը գտնուէի:

— Ինչ կայ Ուիլիւմ, ինչ պատճենցաւ հարցուց Սըր Մորիլն հարկաւորապետին:

— Ձեր բարձրութեան ապարանին ետեւ փողոցին մէջ գողերը Սէյթօն մարգիլուհին կողոպտեցին, մարդ մը սպաննեցին և երկու հոգի վիրաւորեցին:

— Սիւշուտ ոճրագործները ձերակալուեցան:

Հարկաւորապետը գլուխը կախելով յարեց:

— Ոչ տէր իմ, երբ ես վաշտոյմ անդ հասայ, իշխանագունը արդէն չարագործները վանած էր:

Սըր Մորիլն զարմացած իշխանագունին նայիլ սկսաւ:

— Խնդրեմ պարզ է ըսա՛ւ իշխանագունը ձեր վանութեան մեկնելու հրաման ինչքորիչ չեմ տայ, զեւսական և սպասաւորներս ետ զրկեցի և մտադրեցի բաց օդին պտոյտ մը ընել, երկու անգամ ընթացիլի պայթիլիւն լսեցի. նոյն հետապն կնիւ մը ձայն աւի որ օգնութիւն կը գողէր, ձայնին եկած կողմը վազեցի, չորս մարդիկ կին մը առեւանգելու կուզէին, որոնք զիս տեսնելուն կինը թողւով խոյս տուին, ահա նոյն պահուն էր որ Ձպարոն հարկաւորապետը վրա